

Govor Visokog predstavnika Paddy Ashdowna na Investicijskoj konferenciji

Pravac reformi u BiH: očekivanja, perspektive, mogućnosti

Dame i gospodo,

Zadovoljstvo je ponovno biti u Mostaru i Hercegovini!

Kako moje bh. kolege znaju, Mostaru sam u proteklih nekoliko mjeseci posvetio mnogo vremena budući da smo, zajedničkim naporima, započeli dugotrajan i težak proces ponovnog ujedinjavanja ovog divnog grada – proces koji je, točno prije mjesec dana, doveo do donošenja novog Statuta grada.

Moram vam reći da sam poziv predsjednika Čovića, koji sam primio u prosincu prošle godine, prihvatio s izvjesnom dozom bojazni.

Na kraju krajeva, u tom trenutku se nije moglo točno znati kuda će nas odvesti ovaj proces ili kakav će biti njegov politički ishod.

Hoće li zatajiti naši naponi na ponovnom ujedinjavanju?

Hoće li se proces ponovnog ujedinjavanja građana Mostara izjaloviti, što bi ih još više udaljilo nego što je bio slučaj ranije?

Moji savjetnici su me upozoravali kako nije nemoguće da ova konferencija bude u sjeni nacionalističkih sporova i političkog neslaganja. Zaista su mnogi predviđali da će naši planovi za budućnost propasti prije nego što uopće otpočne njihovo ostvarenje, opterećeni nefunkcioniranjem i podjelom Mostara.

Pa, do sada se ta opasnost nije ostvarila. Nisu se ponovno pojavili ti stari duhovi iz prošlosti Mostara.

Ne kažem sve ovo kako bih potcijenio zadaću koja je pred nama. Proces provedbe u Mostaru će biti težak, temeljit i dugotrajan.

Ima mnogo toga što je potrebno uraditi u narednim mjesecima kako bi se osiguralo da Mostar konačno dobije vlasti koje će u prvom redu voditi računa o interesima svojih građana. Mnogo je zamki na tom putu. Uspjeh nije zajamčen i ukoliko ne bude opreza, ukoliko prevlada inercija ili na scenu ponovno stupi opstrukcionizam, to bi još uvijek moglo dovesti do neuspjeha. Ipak, ne bi bilo pretjerano reći da kao rezultat promjena do kojih je već došlo, današnju konferenciju održavamo u novom gradu koji bi polako ali sigurno mogao izgraditi novu budućnost.

Vjerujem da će današnji skup dovesti do novih ulaganja, novih poslovnih poduhvata i do novih radnih mjesta. Veliki trenutak za gospodarstvo Mostara.

Za dva tjedna Mostar će dobiti ujedinjenu vladu i manje glomaznu jedinstvenu gradsku upravu. Veliki trenutak za politički život Mostara.

A u srpnju slijedi ponovno otvaranje čuvenog Starog mosta koji je stoljećima povezivao dvije obale ovog dinamičnog, multietničkog grada kao simbol novog početka za Mostar. Veliki trenutak za slavnu povijest Mostara.

Dakle, sastali smo se u pravom trenutku.

Kao i svi drugi građani Bosne i Hercegovine, Mostarci su tijekom proteklih osam godina na težak način naučili u kojoj mjeri kriminal, korupcija i siromaštvo uspijevaju u konfliktnom okruženju. Nadam se da će sada naučiti da isto to vrijedi i suprotno, da miran suživot u multietničkoj zajednici i političkoj stabilnosti privlači ulaganja koja opet vode

porastu stope uposlenosti, pokretanju novih poslova i otvaranju novih prilika.

A ono što vrijedi za Mostar, vrijedi naravno i za ostali dio Bosne i Hercegovine.

Tijekom proteklih nekoliko godina, kako su uklanjani ostaci rata, otvoren je put za dolazak ulagača.

U godinama neposredno poslije prestanka sukoba, aktivnosti su bile usmjerene na uklanjanje fizičkih posljedica četiri okrutne godine rata.

U skorijoj prošlosti smo se svi okrenuli pokušajima da obavimo ovaj teži dio posla, da uklonimo ruševine političkog djelovanja koje je za sobom ostavio rat.

Diskriminatorski zakoni, paralelne institucije, neracionalni propisi, korumpirane procedure kao i očuvanje drugih nepotrebnih struktura zajedno su pridonosili održavanju podjele ove zemlje i siromaštva njenih građana.

Ali i to se promijenilo.

Kada je riječ o monetarnoj politici, zahvaljujući neovisnoj Centralnoj banci i uređenju valutnog odbora, Bosna i Hercegovina već nekoliko godina ima stabilnu jedinstvenu valutu i najnižu stopu inflacije u regiji.

U pogledu financijske situacije, imamo uspostavljen sustav vrlo stroge kontrole javnih rashoda, i trenutačno pripremamo uspostavu nove Uprave za indirektno oporezivanje na razini države koja će, radeći prema europskim standardima, vršiti naplatu carinskih prihoda i nadgledati propisno uvođenje PDV-a do početka 2006. godine.

Dakle, makroekonomski okvir se polako uspostavlja. Sada pozornost moramo usmjeriti na poslovno okruženje.

Moramo raditi na provedbi 150 reformi koje su usvojene u

parlamentarnoj proceduri ili su u postupku usvajanja, a koje su izradili poduzetnici u okviru sada već veoma poznatog "Buldožer" Povjerenstva koje temeljito uklanja birokratske prepreke koje ometaju poslovanje i odvraćaju ulaganja. U drugoj fazi "Buldožer" inicijative koja je trenutačno u tijeku, novih 50 reformi su u postupku usvajanja, a još 50 reformi bit će pripremljeno za treću fazu, koja će započeti uskoro. Vjerujem da se one trebaju usredotočiti osobito na mala, čak vrlo mala poduzeća.

Trebamo pomoći firmama da uzimaju zajmove, ulažu, šire se i izvoze.

Pogledajte jednu gospodarsku granu koja je poznata mnogima u ovom dijelu zemlje – proizvodnja vina.

U Hercegovini se nalazi 98 % svih vinograda u zemlji. Ipak se koristi samo 25 do 30 % prijeratnih vinograda.

To je slika ekonomske situacije u cijeloj zemlji.

Sirovine za razvoj su na raspolaganju. Ova zemlje je veoma bogata sirovinama.

Ipak do sada nismo mogli stvoriti uvjete na razini zemlje da ove sirovine pretvorimo u blagostanje.

Ali to se polako mijenja. Ulazimo u fazu ekonomskog uspona, i ova konferencija može poslužiti kao medij da to objavimo.

U samoj Hercegovini, potencijal za daljnji razvoj je vrlo očit. Već je bilo značajnih stranih ulaganja u poduzeća kao što su tvornica za preradu mesa peradi Ljubinja u istočnoj Hercegovini, Ledo u Čitluk, Lasta u Čapljini, Nerfil u Mostaru, Uniline u Grudama i, naravno, najveći izvoznik u Bosni i Hercegovini, Aluminij, koji se također nalazi ovdje u Mostaru.

Tu se nalazi budućnost ove regije i ove zemlje u cjelosti. S izvoznicima kao što su tvornica za proizvodnju alata u

Trebinju, Fortuna Trade Tours, Nerfil, Listo, Weltplast, UNIS-Igman, Bobita i Prodex.

Svaki dan ova poduzeća dokazuju bosanskohercegovačkim političarima i radnicima da privatizacija može uspjeti i da može stvoriti nova radna mjesta u BiH.

Svaki dan, ova poduzeća pokazuju ostatku svijeta da postoje iznimno jaki temelji za uspješan biznis u BiH, te da se može osigurati odgovarajući povrat vaših ulaganja.

Naravno, još uvijek nismo stigli do tog cilja. Poduzetnici su svjesni te činjenice, i ja ih neću pokušati uvjeriti u suprotno. Ali mogu ih uvjeriti u sljedeće:

Imamo plan, i namjeravamo ga provesti do kraja.

Vlade su nedavno usvojile vrlo opsežan plan ekonomskih aktivnosti – praktična i detaljna lista stvari koje se moraju uraditi kako bi se poduzećima omogućilo sve što im je potrebno za ulaganje i razvoj.

Naprimjer, ovaj plan obuhvaća i obvezu da se širom zemlje formira 15 gospodarskih odjela u okviru postojećih sudova, do kraja ožujka. Nekoliko ovakvih odjela već su uspostavljeni i rade, a preostali bi trebali početi s radom do isteka planiranog roka, odnosno do kraja narednog mjeseca.

To uključuje i obvezu da se uvede jedinstven sustav registriranja poduzeća, procedure certifikacije Europske zajednice, dosljedna trgovinska politika i čitav niz novih zakona o stečaju, osiguranju i upravljanju poduzećima, koji su sukladni europskim standardima.

Nijedna od ovih mjera, sama po sebi, neće moći uvjeriti ulagače. Vi, predstavnici poslovne zajednice, izradit ćete vlastitu, realističnu analizu svih prednosti ulaganja vašeg novca u BiH.

Ali želim vam reći sljedeće.

Ako se osvrnete na reforme koje su prije nekoliko godina provodile Poljska, Mađarska, Češka Republika i Slovenija, vidjet ćete da se potpuno jednake mjere uvode danas u Bosni i Hercegovini.

Ako pogledate gdje se te zemlje, zajedno s još šest novih zemalja članica Europske unije nalaze danas, vidjet ćete gdje bi Bosna i Hercegovina mogla biti za nekoliko godina.

Također, ako pogledate kakve su se poslovne mogućnosti otvorile u ovim zemljama u posljednjih nekoliko godina, vidjet ćete mogućnosti koje će se otvoriti i u Bosni i Hercegovini u narednih nekoliko godina.

Ovdje situacija svakako nije savršena – Bosna i Hercegovina još uvijek mora puno toga učiniti da bi prednosti i koristi procesa reforme postale potpuno osjetne.

Kao u svakoj drugoj zemlji, pred nama su nove opasnosti.

BiH, koja sada ulazi u novi izborni ciklus, suočena je s opasnošću da se upravo stranke koje su otvorile vrata u Europu i NATO u proteklih 18 mjeseci, sada, kada se suoče s glasačkom kutijom, ponovno vrate lakoj staroj igri pozivanja na ugroženost. Nadam se da će se ove stranke, a što je mnogo značajnije, novine koje ih podupiru, oduprijeti iskušenju da pribjegnu ovoj lakoj ali ciničnoj taktici – jer je ona destruktivna i sterilna. BiH sada ima budućnost. Izbori bi trebali biti o toj budućnosti i o slavljenju pomaka koje je BiH načinila. A ne o prošlosti, gdje svaka strana tvrdi da je tada bila najveća žrtva i da je još uvijek najveća žrtva. Mi smo sebi izborili novu budućnost u BiH. Vrijeme je da slavimo tu budućnost a ne da se vraćamo u prošlost.

Mostar je odličan pokazatelj. Tipičan primjer kako politika prošlosti može unazaditi zajednicu. Mostaru i Bosni i Hercegovini je potrebna nova vrsta politike, utemeljena na budućnosti, a ne prošlosti. Politika koja će se boriti s svim izazovima s kojima se ova zemlja suočava, umjesto da gubi

vrijeme u borbi protiv duhova iz prošlosti.

Uvjeren sam da je put naprijed sasvim jasan.

Poput svojih susjeda, Bosna i Hercegovina krenula je putem ka članstvu u Euro-atlantskim institucijama.

Ovo je zemlja u kojoj je gospodarstvo u porastu, ima stabilnu valutu, nisku stopu inflacije i pristupačnu cijenu radne snage.

Smještena je na samoj granici Europske unije i u srcu je regije slobodne trgovine u Jugoistočnoj Europi s tržištem od oko 55 milijuna potrošača.

Kao što je ponovno ujedinjenje grada Mostara pokazalo, ova zemlja ostavlja prošlost iza sebe kako bi gradila bolju budućnost.

A u okviru svog posla, ja se svakodnevno susrećem s rezultatima takvog napretka.

Pitanja ekonomske tranzicije i prijama u Europu sve češće zamjenjuju pitanja koje se odnose na rješavanje sukoba i provedbe mira.

Međunarodni mediji davno su otišli.

Svake godine tisuće pripadnika međunarodnih postrojbi i radnika humanitarnih organizacija također odlaze.

Sve je više turističkih agencija, bankara i poduzetnika koji dolaze u ovu zemlju.

I nakon što se uvjere, ne samo kakva je trenutačna situacija u Bosni i Hercegovini već i u kojem se pravcu ona razvija, oni u sve većem broju odlučuju ostati ovdje.

Nadam se da i među vama ima onih koji će učiniti isto.

Hvala.